

ALLES OVER ISRAËL

TOV!

club magazine

Tov! is een uitgave van Christenen voor Israël

JAKOB IN
"SAMARIA"

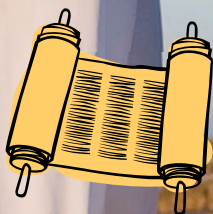
HOE KAN JAKOB
OPEENS ZO
STERK ZIJN?

HEERLIJKE
KIPNUGGETS

MAAK ZE ZELF!

THEMA:

DE SAMARITANEN

- 3** TOV! Clubnieuws
Nieuws, feiten en weetjes
- 6** De Samaritanen
Wie zijn de Samaritanen?
- 8** Aboud Kohen:
één grote familie
Alle Samaritanen kennen elkaar
- 10** Jakob in "Samaria"
Hoe kan Jakob opeens zo sterk zijn?
- 12** Recept
Heerlijke kipnuggets
- 14** Verhaal
De roddelaar, de rabbi en de veren
- 16** Puzzel
Los jij ze allemaal op?

Shalom!

Dit themanummer gaat over de Samaritanen. Waarschijnlijk denk je direct aan de gelijkenis van de Heere Jezus over de Barmhartige Samaritaan. Dat verhaal is heel erg bekend.

Misschien weet je ook wel dat er in de tijd van de Heere Jezus op de Samaritanen werd neergekeken. Juist daarom was het zo bijzonder dat een Samaritaan in de gelijkenis ging helpen.

Hoe zit dat eigenlijk met de Samaritanen? In deze TOV! ga je het antwoord op deze vraag vinden en leer je nog een heleboel meer.

Al met al, een hele leuke en interessante TOV!
Ik wens je heel veel leesplezier toe,

Groetjes Wendy

Concept en realisatie: Bladenmakers

Clubnieuws

Nieuwe website!

Sinds kort heeft de TOV!Club een superleuke nieuwe website! Neem snel een kijkje! Elke week staan er nieuwe weetjes op. Je vindt er informatie over allemaal dingen die met Israël en het Jodendom te maken hebben. Ook vind je er hoe de TOV!Club bij jou op school kan komen!

www.tovclub.nl

WINNAAR VAN DE PUZZEL

Hoi Tov!Club,

Ik heb de puzzel van de TOV! gemaakt. Het antwoord is: **terebint**. Ik heb opgezocht wat het was en het bleek een boom te zijn! Ik hoop dat ik win!

Groetjes,
Edith Fieret

Hoi Edith,

Je hebt het juiste antwoord gevonden. Goed gedaan! De Terebint is inderdaad een boom, een terpentijnboom. Hij komt ook in de Bijbel voor. Veel plezier met je prijs!

Groetjes Wendy

TOFFE SPREEKBEURT

Geralda van de Kieft hield afgelopen schooljaar haar spreekbeurt over de TOV en Christenen voor Israël. De spreekbeurt ging heel goed! Ze haalde een 7,8 en

de kinderen uit haar klas vonden vooral de ballonnen van de TOV!Club erg leuk. Wil jij ook je spreekbeurt over de TOV!Club of over het Jodendom houden? Ga dan snel naar onze website: www.tovclub.nl/spreekbeurt

Nu in Israël

10-JARIGE ARCHEOLOGE VINDT BIJZONDERE MUNT

Het zal je maar gebeuren: help je met je klas een poosje bij een archeologische opgraving, vind je een superwaardevolle munt! Het overkwam de tienjarige Shira Sofer. Haar klas deed mee aan een opgraving van een Israëlisch dorpje uit de 5e eeuw. Shira vertelt dat ze iets sprankelends zag, en het toen meteen oppakte. En dat

heeft ze goed gedaan! Ze vond een bijzondere munt. De archeologe, die de leiding heeft over de opgraving, is heel blij. Ze vertelt dat mensen na de vondst van een munt vaak vragen hoeveel de munt waard is. "Maar" vertelt ze, "het gaat niet om het geld, het gaat om de kennis over de geschiedenis die we krijgen door de munt."

Vliegende auto's in Israël?

In de vorige TOV stond dat Israëlische wetenschappers een elektrische weg wilden bedenken waarop auto's automatisch opgeladen kunnen worden. En nu is er in Israël een idee ontstaan wat nog verder gaat: vliegende auto's. Er is een bedrijf dat binnenkort de eerste hoopt te maken. Ze willen daarmee graag het fileprobleem oplossen. Wie weet rijden en vliegen we er over een aantal jaar allemaal mee!

JOODSE KALENDER

30 september - 1 oktober

Rosj Hasjana

Joods Nieuwjaar

9 oktober

Jom Kipoer

Grote Verzoendag

14 - 20 oktober

Soekot

Loofhuttenfeest

22 oktober

Simchat Thora

Feest van de wet

BABY TAMARIN AAPJES GEBOREN

Niet lang geleden was het feest in de Bijbelse Dierentuin in Jeruzalem. Er zijn toen namelijk twee zeldzame gouden tamarin aapjes geboren. Als ze klein zijn, houden de aapjes zich goed vast aan hun moeder. Pas na 21 dagen gaan ze

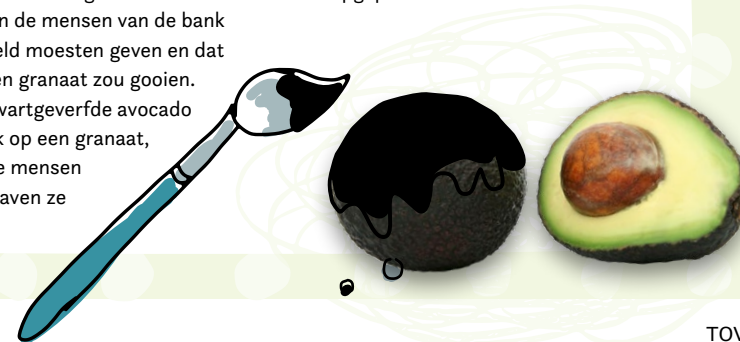
zelfstandiger bewegen. De tamarins zijn echte familiedieren. Dit betekent dat de vader en andere familieleden meehelpen met de zorg voor de jonge tamarins. Schattige bestjes zijn het hè?

BANKOVERVAL MET AVOCADO

In Israël heeft een man op een bizarre manier twee banken overvallen. De man gebruikte een zwartgeverfde avocado. Tijdens de overval deed de man net alsof deze vrucht een granaat was. Hij riep tegen de mensen van de bank dat ze het geld moesten geven en dat hij anders een granaat zou gooien. Omdat de zwartgeverfde avocado best wel leek op een granaat, luisterden de mensen meteen en gaven ze

hem het geld. Op die manier haalde hij rond de 7500 euro binnen. Maar boontje komt om zijn loontje. Het duurde niet lang voordat de Israëlische politie de man opgepakt had.

WIE ZIJN DE SAMARITANEN?

Als je het woord Samaritaan hoort, dan denk je gelijk aan de gelijkenis van de Heere Jezus over de Barmhartige Samaritaan. In dit artikel lees je wie nou eigenlijk de Samaritanen waren. Ook ga je ontdekken dat er nog steeds Samaritanen zijn. Hoe leven ze eigenlijk en wat geloven ze?

HOEDERS VAN MOZES' TRADITIE

Wist je dat de Samaritanen zich "shomeriem" (hoeders) noemen? Zij zijn volgens hen de hoeders van de traditie van Mozes.

DE SAMARITAANSE PENTATEUCH

Wist je dat het belangrijkste geschrift voor de Samaritanen de Samaritaanse Pentateuch is? Dit lijkt erg op de Thora, maar toch verschilt het iets.

WITTE KLEDING

Wist je dat de Samaritanen ieder jaar op de berg Gerizim een week lang het Pesachfeest vieren? Hierbij dragen zij witte kleden.

De Samaritanen zijn de mensen die in het gebied Samaria wonen. Ze wonen daar vanaf ongeveer 700 voor Christus. In 722 voor Christus werd Samaria veroverd door de Assyriërs. Een deel van de inwoners werd weggevoerd en er werd ook een nieuwe groep mensen geplaatst in Samaria. Deze nieuwe groep vermengde zich met de inwoners uit de streek Samaria, hieruit kwamen de Samaritanen voort.

In de tijd van de Heere Jezus (en ook nu nog) is Samaria het gebied ten noorden van Judea en ten zuiden van Galilea. Het bevindt zich aan de westkant van de rivier de Jordaan. De hoofdstad van dat gebied werd vroeger Samaria genoemd. Nu zijn er nog ongeveer 800 Samaritanen over. Ze

wonen in twee Israëliëse steden: Holon en Kirjat Loeza.

De Samaritanen geloven net als de Joden in de God van de Bijbel, in JHWH. Wel zie je dat er verschillen zijn tussen Samaritanen en Joden. Voor de Joden is bijvoorbeeld de Tempelberg de belangrijkste plek om te eren en te offeren. Voor de Samaritanen is dat de berg Gerizim. De Samaritanen lezen net als de Joden de Thora, de eerste vijf Bijbelboeken van het Oude Testament. De Joden lezen ook de andere boeken in het Oude Testament, maar de Samaritanen kennen die niet. De verschillen zorgden er vroeger voor dat Joden en Samaritanen elkaar niet mochten. Tegenwoordig respecteren de Joden en Samaritanen elkaar, werken ze vaak samen en zijn er vriendschappen tussen hen.

Het museum van de Samaritanen op de berg Gerizim. Foto door: Einat Anker – GPO

Abood Kohen toont de Thorarol in de Samaritaanse synagoge.

**SAMARITAAN
ABOOD KOHEN:**

**“WE ZIJN EEN
GROTE FAMILIE!”**

Niet alleen in de tijd van de Bijbel waren er Samaritanen. Ook nu leven er nog zo'n 800 Samaritanen in Israël. Eén van hen is de 23-jarige Abood Kohen. Abood is de kleinzoon van de hogepriester van de Samaritanen. TOV! ging met hem in gesprek.

HOI ABOOD, BEDANKT DAT WE JE MOGEN INTERVIEWEN!

Geen probleem. Ik vind het heel leuk om te vertellen over de Samaritanen!

WAAR WOON JE PRECIJS OP HET MOMENT?

Ik woon in Kirjat Loeza, een dorpje naast

Nablus, aan de voet van de berg Gerizim. In ons dorp wonen veel Samaritanen. De overige Samaritanen wonen in Holon, in de buurt van Tel Aviv. Vijf keer per jaar komen de Samaritanen uit Holon naar ons dorp om samen met ons de feesten te vieren, bijvoorbeeld het Pesachfeest.

NAAR WAT VOOR SOORT SCHOOL GING JE VROEGER?

Ik ging naar een basisschool in Nablus, de grootste stad in de omgeving. Ik had daar veel leuke vrienden! Op de school was ik één van de weinige Samaritaanse kinderen, de meeste kinderen waren moslim. Soms snapten kinderen niet wat het voor mij betekende om Samaritaan te zijn, dan moest ik dat uitleggen. Maar dat vond ik niet erg. De kinderen begrepen het gelukkig wel als ik het uitlegde!

GA JE NOG STEEDS NAAR SCHOOL?

Ik ben op dit moment klaar met studeren. Ik heb de studie marketing gedaan op de universiteit in Nablus. Misschien wil ik volgend jaar nog verder studeren! Op dit moment werk ik als gids. Ik leid mensen rond in het Samaritaanse museum en op de berg Gerizim.

WELKE HOBBY'S HEB JE?

Ik houd heel erg van het maken van video's. Ook maak ik graag elektronische muziek. Qua sport vind ik zwemmen heel leuk. Ik ga vaak zwemmen in het zwembad van Ariël, een Joodse stad in de buurt.

WAT BETEKENT HET OM EEN SAMARITAAN TE ZIJN?

Het betekent dat je bij één grote familie hoort. Eigenlijk kennen alle Samaritanen elkaar. Als je bijvoorbeeld toevallig een andere Samaritaan in Tel Aviv tegenkomt, dan voelt het, alsof je een vriend van vroeger tegen het lijf loopt. Het Samaritaanse geloof is al heel erg oud. Het is heel bijzonder en een heel groot voorrecht dat wij als Samaritanen zo'n oud geloof levend kunnen houden. Het is niet makkelijk maar het is wel een mooie missie!

WAT VIND JE HET MOOISTE AAN ONDERDEEL ZIJN VAN DE SAMARITAANSE GEMEENSCHAP?

Het mooiste aan de Samaritaanse gemeenschap is dat het super goed georganiseerd is. Iedereen kijkt naar elkaar om en zorgt voor elkaar. Wat ik verder heel mooi vind, is dat niemand het geloof ziet als een last. De Samaritanen zien het als een voorrecht om Samaritaans zijn. Wat verder ook heel fijn is, is dat we in vrede kunnen samenleven met zowel Joden als Arabieren.

OP DE ZATERDAG HOUDEN JULIE DE SABBAT. HOE ZIET DE SABBAT ER VOOR JULIE UIT?

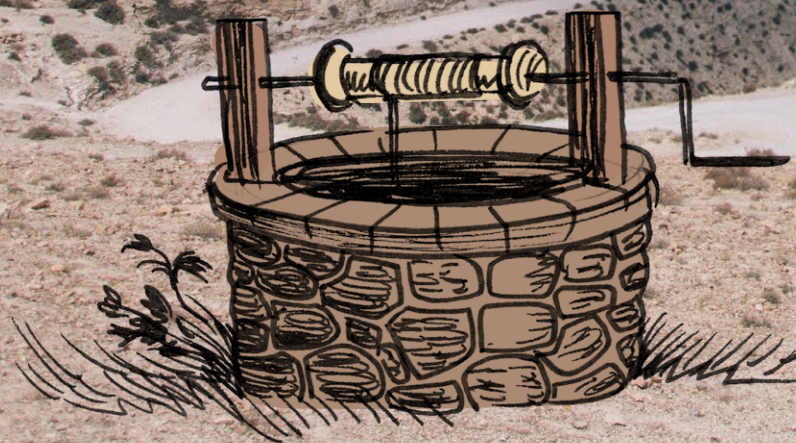
Het is een dag zonder elektriciteit. Op de sabbat zitten we dus niet op onze mobiel! Verder bidden we heel veel op de sabbat, wel zeven uur! Ook gaan we naar de synagoge voor een dienst. Na de dienst gaan we naar familie. De sabbat zorgt ervoor dat je je familie eigenlijk elke week wel een keer ziet.

WELKE PLAATS IN ISRAËL VIND JE HET MOOISTE?

Haha, dat is toch echt de plaats waar ik woon, de berg Gerizim. Ik woon hier al mijn hele leven en deze plaats betekent heel veel voor me. Ik houd van de positiviteit van de mensen die er wonen, van de prachtige natuur, van de oude gebouwen en ruïnes en van de uitzichten vanaf de berg Gerizim. Ook vind ik het heel tof dat er elk jaar veel toeristen naar ons toe komen, er zijn altijd wel nieuwe mensen om te ontmoeten. Het voelt echt alsof ik hier in een droom leef!

JAKOB IN "SAMARIA"

De Bijbel vertelt dat Jakob, nadat hij vlucht voor Ezau, bij een put komt. Aan de herders die daar zijn met hun schapen, vraagt hij of ze ook wat water voor hem kunnen putten. Maar de herders zeggen dat dat niet gaat. Ze kunnen pas het deksel van de put tillen als alle herders er zijn. Jakob wacht geduldig af. Als hij aan de herders vraagt of ze Laban, zijn oom, kennen, zeggen de herders: Natuurlijk!- Maar kijk.. daar komt zijn dochter Rachel net aan! Als Jakob Rachel ziet, bedenkt hij zich niet, tilt in zijn eentje het deksel van de put en geeft haar schapen te drinken (Gen. 29).

Jakob helpt Rachel bij de put.

De Targum, een Aramese Bijbelvertaling met extra uitleg over de tekst, vertelt dat het water in de put vervolgens blijft stromen zolang Jakob bij zijn oom Laban blijft. De put heet daarom 'de put van Jakob'. Jakob is in het verhaal in de Targum een soort superheld. Je vraagt je vast af: hoe kan Jakob nou opeens zo sterk zijn en ook nog eens een wonder doen?

Heel veel jaren later, als de Heere Jezus door Samaria wandelt, stopt hij bij een put vlakbij Sichem. Het is heel warm en bij de put vraagt hij een Samaritaanse vrouw om water (Joh. 4). "9. De Samaritaanse vrouw dan zei tegen Hem: Hoe vraagt U, Die een Jood bent, van mij te drinken, die een Samaritaanse vrouw bent? Want Joden hebben geen omgang met Samaritanen. 10. Jezus antwoordde en zei tegen haar: Als u de gave van God kende, en wist Wie Hij is Die tegen u zegt: Geef Mij te drinken, u zou het Hem hebben gevraagd en Hij zou u levend water gegeven hebben. 11. De vrouw zei tegen Hem: Heere, U hebt geen emmer en de put is diep; waar hebt U dan het levende water vandaan? 12. Bent U soms meer dan onze vader Jakob, die ons de put gegeven heeft en zelf daaruit gedronken heeft, evenals zijn kinderen en zijn kudden? 13. Jezus antwoordde en zei tegen haar: Ieder die van dit water drinkt, zal weer dorst krijgen, 14. maar wie drinkt

van het water dat Ik hem zal geven, zal in eeuwigheid geen dorst meer krijgen. Maar het water dat Ik hem zal geven, zal in hem een bron worden van water dat opwelt tot in het eeuwig leven." De Heere Jezus kent het verhaal over Jakob uit de Targum en hij vergelijkt zichzelf met Jakob. Hij zal ervoor zorgen dat uit Hem een bron vloeit met Levend Water. Een Bron die niet zal stoppen met water geven.

Het is bijzonder dat deze ontmoeting in Samaria plaatsvindt bij Sichem. De omgeving van Sichem geeft Jakob later als bezit aan de kinderen van zijn zoon Jozef. En Jozef wordt er ook begraven als het volk Israel terugkeert van Egypte naar het Beloofde Land. Vanuit de vallei van Sichem trekt het volk Israel tussen twee bergen door (de Ebal en de Gerizim, de berg van de zegen en de berg van de vloek) het Beloofde Land binnen. En hier ontmoet de Heere Jezus een vrouw die Levend Water nodig heeft. Wat een plek vol geschiedenis- en wat een bijzondere ontmoeting!

HEERLIJKE KIPNUGGETS

Kip wordt veel gegeten door Joden. Dit keer gaan we heerlijke simpele kipnuggets maken, om je vingers bij af te likken.

Eet smakelijk!!

INGREDIËNTEN

- 500 gram kipfilet
- 350 gram cornflakes, fijngemaakt
- 2 eieren
- 50 milliliter melk
- 125 gram bloem
- zout en peper
- knoflookpoeder

ZO MAAK JE HET

- Snijd de kip in stukken of in repen
- Klop de eieren samen met de melk tot een mengsel
- Doe de cornflakes in een diep bord evenals de bloem en het eimengsel (er zijn dus 3 borden nodig)
- Meng het zout, peper en de knoflookpoeder met de cornflakes
- Doop de kipstukken om de beurt eerst in de bloem, dan in het eimengsel en haal ze door de cornflakes
- Frituur de kipnuggets op 175 graden in 5 minuten krokant

HET VERHAAL OVER:

DE RODDELAAR, DE RABBI EN DE VEREN

In een klein dorpje ergens in het Oosten van Europa leefde eens een heel aardige man met een heel vervelend probleem: hij was een enorme roddelaar. Telkens wanneer hij een verhaal hoorde over iemand, dan wilde hij het meteen aan zijn vrienden vertellen. Omdat hij een zakenman was, hoorde hij best veel verhalen. Hij hield van de aandacht die hij kreeg wanneer hij een verhaal doorvertelde en hij werd er gelukkig van als mensen

lachten om zijn grappige verhalen. Dit laatste zorgde er ook voor dat hij dingen bij het verhaal verzon die het verhaal nog sappiger maakten.

Op een dag ontdekte de zakenman iets heel raars over een collega zakenman uit het dorp. Natuurlijk vertelde de zakenman het zo snel mogelijk aan zijn collega's, die het weer tegen hun vrienden doorvertelden, die het weer doorvertelden aan de

mensen die zij kenden. Het verhaal ging het hele dorp door, totdat de zakenman, die de hoofdpersoon uit het verhaal was, het verhaal zelf hoorde. Hij rende naar de rabbi van het dorp en huilde en klaagde dat hij kapotgemaakt was. Niemand zou nog met hem willen handelen nadat ze zijn verhaal kenden. Zijn goede naam was helemaal weg.

Nu kende de rabbi de mensen uit zijn dorp erg goed en wist hij meteen wie er begonnen was het verhaal door te vertellen. Hij riep de aardige man met zijn vervelende probleem bij zich. Toen de man van de rabbi hoorde hoe ontdaan zijn collega was, voelde hij zich ontzettend schuldig. Hij

“Op een dag ontdekte de zakenman iets heel raars over een collega zakenman.”

had oprecht niet gedacht dat het doorvertellen van het verhaal zulke grote gevolgen zou kunnen hebben. “Het verhaal is wel waar, u kunt het zelf onderzoeken,” zei hij tegen de rabbi. De rabbi zuchtte diep.

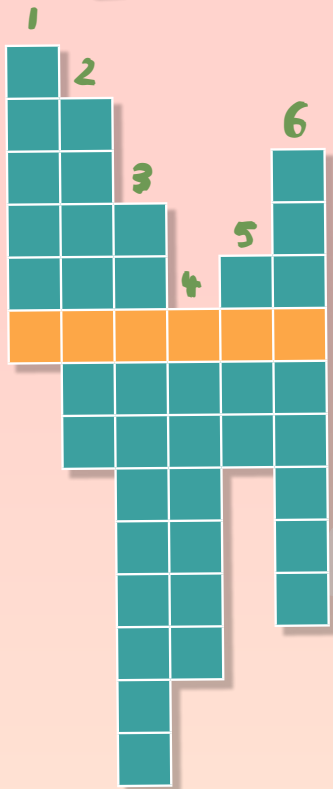
“Waar of niet waar, het maakt geen verschil. Je kunt niet zomaar verhalen over mensen doorvertellen. Dat is iashon hara, laster, en dat staat gelijk aan moord. Je maakt namelijk iemands reputatie, iemands naam, kapot.” De rabbi zei nog veel meer en de zakenman voelde zich ontzettend slecht en schuldig. “Wat kan ik doen om het goed te maken?” vroeg hij. De rab-

bi keek hem aan en zei: “heb je een kussen gevuld met veren in je huis?” “Rabbi, ik ben niet arm, natuurlijk heb ik zo'n kussen. Wat wilt u dat ik doe, hem verkopen?” vroeg de man. “Nee,” zei de Rabbi, “ik wil enkel dat je het naar mij toebrengt.” Na een tijdje kwam de man terug met een leuk, wollig kussen onder zijn arm. “Goed,” zei de rabbi, “hier is een mes, snijd het open.” “Maar rabbi,” antwoordde de man, “dan wordt het een enorme chaos in uw kantoor.” “Doe wat ik heb gezegd,” zei de rabbi.

Toen de zakenman begon te snijden, vlogen de veren overal in het rond en sommige veren vlogen door het raam naar buiten. Na een tijdje zei de rabbi: “Oke, dan wil ik nu dat je alle veren naar me terugbrengt. Allemaal, wil je! Niet één mag missen.” Vol ongeloof staaarde de man naar de rabbi. “Dat is onmogelijk rabbi!” riep hij uit. “Ik kan ze niet allemaal terugbrengen, helemaal niet die naar buiten gevlogen zijn, en u weet dat!” “Ja,” sprak de rabbi, “Dit is hoe het is: wanneer een roddel, een ‘geheim’, je mond eenmaal verlaten heeft, weet je niet waar het gaat eindigen.” “Het vliegt weg met de wind en je krijgt het nooit terug.”

Vervolgens gaf hij de man de opdracht om zijn excuses aan te bieden aan zijn collega en aan alle mensen aan wie hij het verhaal had doorverteld. Ook moest hij een jaar lang elke dag de wetten over roddelen bestuderen. De zakenman luisterde netjes naar de rabbijn, en hij vertelde aan iedereen hoe belangrijk het is om je tong te bewaken. Uiteindelijk werd hij een leuke man die een vervelend probleem de baas was geworden.

Puzzel & pret

OP EEN RIJTJE

- 1 Welk feest vieren de Joden 14-20 oktober (Hebreeuwse naam)?
- 2 Met welke vrucht probeerde een Israëliër een bank te overvallen?
- 3 In welk dorp woont Abood Kohen (aan elkaar geschreven)?
- 4 Hoe heet de berg die voor Samaritanen het belangrijkste is?
- 5 Wat vond Shira Sofer bij een archeologische opgraving?
- 6 Hoe noemen de Samaritanen zichzelf?

Alle antwoorden van de puzzel staan in deze TOV!. Wanneer je de antwoorden goed hebt ingevuld, staat er in de gekleurde rij een woord dat te maken heeft met het thema van deze TOV!.

Stuur je antwoord voor 23 oktober 2019 naar info@tovclub.nl, dan maak je kans op een prijs. Vergeet niet je naam, leeftijd en adres te vermelden!

MOPPEN TROMMEL

Een Joodse man neemt zijn paasmaaltijd mee naar het park. Hij gaat zitten op een bankje en begint met eten. Een klein poosje later komt er een blinde man aan en gaat naast hem zitten. Om aardig te zijn voor de man geeft de Joodse man hem een stuk matze. Een paar minuten lang voelt de man met zijn vingers aan de matze. Dan vraagt hij aan de Joodse man: "wie heeft deze onzin geschreven?"

Lid worden van de TOV!

Wil je lid worden van de TOV!Club en vier keer paar jaar gratis het TOV!Club magazine ontvangen?

Ga dan naar de website:
www.tovclub.nl/word-gratis-lid

Een gift voor de TOV!Club kan overgemaakt worden naar:
NL42ABNA0406954380

f /jijbenttov
@jijbenttov
jijbenttov